

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Klasa ósma

Dział 1: Bezpieczeństwo Państwa

Uczeń:

- wymienia przesłanki przemawiające za realizacją przedmiotu
- wymienia główne obszary tematyczne w ramach przedmiotu
- wymienia główne metody pracy rekomendowane w obrębie przedmiotu
- przedstawia zasady oceniania z przedmiotu
- wskazuje najpopularniejsze źródła wiedzy pozapodręcznikowej
- wylicza przykłady form rozwoju swoich zainteresowań i uzdolnień korelujących z problematyką przedmiotu
- przedstawia konstrukcję i omawia ogólną zawartość podręcznika do nauki przedmiotu
- definiuje bezpieczeństwo
- wymienia rodzaje bezpieczeństwa
- wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa
- definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej
- wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli
- opisuje geopolityczne położenie Polski
- omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego
- omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski
- opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski
- wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)
- wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie

Dział 2: Postępowanie w sytuacji zagrożeń

Uczeń:

- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń
- dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia
- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce
- wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom
- poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania

- charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
- wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze
- rozróżnia sygnały alarmowe
- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych
- omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów
- opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego
- wymienia sposoby przeciwdziałania panice
- wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie
- rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji
- opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku
- rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne
- zna szkolną instrukcję ewakuacji
- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych
- opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji
- uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych
- wymienia główne przyczyny pożarów
- opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru
- omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole
- opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego
- rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej
- wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonącą na człowieku
- wymienia główne przyczyny powodzi
- wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
- wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi
- opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych
- planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej
- uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi
- wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka
- opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur
- omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz
- wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych
- opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom
- wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce

- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia
- omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)
- opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR
- opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych
- omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru
- opisuje zasady zachowania się na wypadek:
 - strzelaniny
 - znalezienia się w sytuacji zakładniczej
 - ataku bombowego
 - ataku gazowego
 - otrzymania podejrzonej przesyłki
- rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych
- łączy logicznie poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy
- dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań
- proponuje własne – alternatywne – rozwiązania
- sprawnie operuje poznanym słownictwem
- trafnie argumentuje
- sprawnie realizuje inscenizowane działania ratownicze
- dysponuje wiedzą pozapodręcznikową
- rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu
- zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji
- rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej
- zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji
- prawidłowo wykonuje nakazane czynności
- wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób
- zachowuje spokój i opanowanie

Dział 3: Podstawy pierwszej pomocy

Uczeń:

- wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”
- określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym
- wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych
- wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”

- opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia
- wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy
- wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób
- wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym
- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych
- poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową
- podaje numery alarmowe
- podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy
- opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych
- wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”
- opisuje ogniwa łańcucha przeżycia
- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku
- ocenia stan świadomości poszkodowanego
- wymienia objawy utraty przytomności
- ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC
- udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło–żuchwa)
- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej
- sprawdza, czy poszkodowany oddycha
- układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej
- zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną
- umiejętnie stosuje folię NRC
- wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB
- wymienia główne przyczyny omdlenia
- charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie
- udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia
- definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa”
- opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej
- wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności
- omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci
- wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze)
- stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO
- opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego
- przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej
- omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy
- wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy:

- samochodowej
- turystycznej
- domowej
- opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy
- proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia
- wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający
- wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające
- wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je
- stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran
- bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne
- wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna)
- demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa
- wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie
- zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów
- zakłada temblak
- omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa
- opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa
- podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie
- wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie
- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach:
 - oparzeń termicznych
 - oparzeń środkami chemicznymi
 - wychłodzenia organizmu i odmrożeń
- demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny
- proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci
- omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach:
 - zadławienia
 - omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia
 - wykonuje na manekinie rękoczojny ratunkowy w przypadku zadławienia
 - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci
 - zawału serca
 - udaru mózgu
 - napadu padaczkowego
 - ciała obcego w oku
 - zatrucia
 - tonięcia
 - porażenia prądem
 - ukąszenia
 - użądlenia

- o omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach

Dział 4: Profilaktyka zdrowotna

Uczeń:

- o definiuje zdrowie
- o wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym
- o wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ
- o wymienia zachowania prozdrowotne
- o wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków
- o opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe
- o określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych
- o wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania
- o analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem
- o proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
- o wymienia główne choroby cywilizacyjne
- o wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych
- o wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie
- o proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu
- o omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych
- o proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym
- o omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej
- o wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”
- o wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej
- o charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego
- o wymienia zasady aktywnego słuchania
- o wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne
- o wymienia zasady asertywności
- o buduje komunikaty asertywne
- o odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury
- o proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji

WYMAGANIA EDUKACYJNE
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA; KL.8

- łączy logicznie poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy
- dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań
- proponuje własne – alternatywne – rozwiązania
- sprawnie operuje poznanym słownictwem
- trafnie argumentuje
- dysponuje wiedzą pozapodręcznikową
- rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu